

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

E-misszió
Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

A Nyírgyulaji Kis-rét (HUHN20125) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Nyíregyháza
2014

Ügyfél

Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partner

E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület.

Vezető szakmai koordinátor

Dr. Magura Tibor

Szakmai koordinátor

Lesku Balázs

Olajos Péter

Vezető természettudományi szakértő

Dr. Szigetvári Csaba

Vezető agrárgazdálkodási szakértő

Tóth Sándor

Közreműködő szakértők

Dr. Forgács Zoltán

Dr. Fülöp Dávid

Juhász Krisztina

Hauberger Júlia

Lukács Attila

Tóth Pál

Török Hunor

© Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2014

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv	5
1.A terület azonosító adatai.....	6
1.1.Név	6
1.2.Azonosító kód	6
1.3.Kiterjedés	6
1.4.A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	6
1.5.Érintett települések.....	6
1.6.Egyéb védettségi kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	6
2.Veszélyeztető tényezők.....	8
3.Kezelési feladatok meghatározása	11
3.1.Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	11
3.2. Kezelési javaslatok	12
3.2.1. Élőhelyek kezelése	12
3.2.2.Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés	29
3.2.3.Fajvédelmi intézkedések.....	29
3.2.4. Kutatás, monitorozás	30
3.2.5.Mellékletek	31
3.3.A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	32
3.3.1.Agrártámogatások.....	32
3.3.2.Pályázatok.....	35
3.3.3.Egyéb.....	35
3.4.A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	35
3.4.1.Felhasznált kommunikációs eszközök.....	35
3.4.2.A kommunikáció címzettjei.....	35
3.4.3.Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	39
II. ANatura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció.....	40
1.A tervezési terület alapállapot jellemzése	42
1.1. Környezeti adottságok.....	42
1.1.1. Éghajlati adottságok	42
1.1.2. Vízirajzi adottságok	42
1.1.3. Talajtani adottságok	42
1.2.Természeti adottságok.....	43
1.2.1.A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek.....	45
1.2.2.A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű növényfajok	48
1.2.3.A tervezési területen előforduló közösségi jelentőségű állatfajok	48
1.2.4.A tervezési területen előforduló egyéb jelentős fajok	50
1.3.Területhasználat	51
1.3.1.Művelési ág szerinti megoszlás	51
1.3.2.Tulajdoni viszonyok	51
1.3.3.Területhasználat és kezelés.....	52
2.Felhasznált irodalom	56
3.Térképek.....	57

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Nyírgyulaji Kis-rét kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUHN20125
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	156,71 ha
--------------------------------	-----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek

- 6260* – Pannon homoki gyepek

Az élőhelytípus kódja után szereplő csillag (*) azt jelenti, hogy az élőhelytípus kiemelt jelentőségű.

A Natura 2000 adatlapon (SDF) nem szereplő, de a fenntartási tervet megalapozó felmérések alapján jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhely:

- 6440 - *Cnidiondubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

1.4.2. Jelölő fajok

- Magyar futrinka (*Carabushungaricus*)
- Közönséges ürge (*Spermophiluscitellus*)

1.5. Érintett települések

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye: Nyírgyulaj

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészetekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

A tervezési terület az Országos Ökológiai Hálózat részben magterület (45%), részben ökológiai folyosó (55%) övezetének része.

A tervezési terület nem érint különleges madárvédelmi területet.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A tervezési területre természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területrendezési terve - 19/2011 (XII.1.) rendelet
- Nyírgyulaj község településszerkezeti terve - 24/2007. (IV.12.) határozat
- Nyírgyulaj község szabályozási terve és helyi építési szabályzat - 4/2007. (IV.12.) rendelet

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzetmásodik erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). Törzskönyvi szám:27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

I/5. Szabolcs-Szatmár-beregi apróvadás körzet vadgazdálkodási terve. **Érvényes:** 2014-ig. (Készítését az Országos Vadgazdálkodási Adattár koordinálta.) Gyulaj-Fagyöngy Vadásztársaság, Nyírgyulaj (vadgazdálkodási egység kódszáma: 15-854310-1-4-1) vadgazdálkodási üzemterve. **Érvényes:** 2017-ig. Kelt: 2006. december 15. Jóváhagyta: Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei MGSzH, Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

Halgazdálkodási terv a területre vonatkozóan nem áll rendelkezésre.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

Lónyai-főcsatorna alegység vízgyűjtő-gazdálkodási terve - Közreadta a FETIKÖVIZIG és a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság. Esedékes felülvizsgálat éve: 2015

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy, M=közepes, L= kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő, illetve jelölő státusra javasolt élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02.03	gyepterület átalakítása szántóvá	H	12	6440 (Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei) - A mocsárrétek beszántása a terület déli felén fordul elő. A szántóvá alakítás az élőhelyet megsemmisíti. A szántóművelés felhagyása után az helyreállási képessége korlátozott.
A04.01	intenzív legeltetés	M	10	6260* - A tervezési terület egyes részein, különösen északnyugati felén időszakosan és lokálisan (különösen alacsony fűhozamú években) túllegeltetés léphet fel, ami a specialista és társulásalkotó fajok visszaszorulásához, a gyomfajok elszaporodásához vezet Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) -A tervezési terület egyes részein, különösen északnyugati felén időszakosan és lokálisan fellépő túllegeltetés a faj visszaszorulásához vezethet
B01	erdőtelepítés	M	2	6440 (Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei) – A tervezési terület nyugati és déli részén fordul elő erdőtelepítés, fásítás mocsárréti élőhelyeken. Sikeres erdőtelepítés esetén az élőhely megsemmisül, sikertelen erdőtelepítést követően pedig az eredeti élőhely elgyomosodott változata marad hátra.
C01.01.01	homok vagy kavicsbányászat	H	5	6260* (Pannon homoki gyepek)- A terület keleti felén több foltban folyó illegális homokbányászat az élőhelyet lokálisan megsemmisíti, tágabb környezetében gyomosodást, inváziós fajok megtelepedését idézi elő. Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) - A terület keleti felén több foltban folyó illegális homokbányászat a faj élőhelyét lokálisan megsemmisíti.
D02.09	energiaszállítás egyéb formái	L	1	6260* (Pannon homoki gyepek); Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>); Üрге (<i>Spermophilus citellus</i>) - A területen földalatti gázvezeték halad át, ami karbantartás vagy havária esetén az élőhely és a fajok károsodását okozhatja.
G01.03	motoros járművel végzett tevékenység	H	15	6260* (Pannon homoki gyepek); Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) – A terület keleti felén jellemző a terepmotorozás és egyéb technikai sporttevékenység, amely a homokgyepek élővilágát lokálisan elgyomosítja, megsemmisíti, elősegíti a tájidegen özőnfajok terjedését. Az élőhely bolygatása a magyar futrinka állomány számára is jelentős zavarást jelent.
H05	talajszennyezés és szilárd	H	3	6260* (Pannon homoki gyepek)– A terület keleti felén több ponton előforduló illegális

	hulladék			hulladékelhelyezés a homokgyepek lokális megszűnését, a tágabb környezetben gyomosodást okoz. Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) – A hulladéklerakók helyén és azok környezetében a magyar futrinka állomány élőhelye megsemmisül.
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	30	6260* (Pannon homoki gyepek) – A terület jelentős részén, elsősorban keleti felén gyorsan terjedő inváziós fásszárúak – elsősorban akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), nyugati ostorfa (<i>Celtis occidentalis</i>), keskenylevelű ezüstfa (<i>Eleagnus angustifolia</i>) állományai alatt az élőhely megsemmisül, azok környezetében gyomosodik. Az inváziós fajok forrásai elsősorban a területen található akácok, illetve tájidegen fafajú fasorok, facsoportok. Kisebb mértékben inváziós lágyszárúak – elsősorban selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) terjedése okoz állapotromlást. 6440 (Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei) – A tervezési terület mocsárrétjein a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) terjedése egyelőre kis mértékben tapasztalható. Nagyobb arányú terjedés esetén az élőhely jelentős elszegényedése várható. Magyar futrinka (<i>Carabus hungaricus</i>) – A terület jelentős részén, elsősorban keleti felén gyorsan terjedő inváziós fásszárúak záródó állományai alól a faj kiszorul, eltűnik.
J02.03	csatornázás és vízelvezetés	M	20	6440 (Cnidion dubii folyóvölgyeinek mocsárrétjei) – A területen áthaladó, mélyen bevágódó belvízelvezető csatornák lecsapoló hatása különösen a száraz, csapadékszegény időszakban kritikus. A természetvédelmi prioritásokkal nem összehangolt működtetés a mocsárréti és a hozzá kapcsolódó egyéb vízigenyes élőhelytípusok szárazodását, jellegük kedvezőtlen irányú megváltozását, a specialista fajok visszaszorulását okozza.
K03.06	háziállatok miatt kialakult antagonizmus	L	30	Közönséges ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) – Atelepülé közelsége miatt számolni lehet a kutyák, macskák által történő predációval, zavarással, lyukak kiásásával.
Kód	A területre kívülről ható veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő, illetve jelölő státusra javasolt élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
X				Nincs számottevő kívülről érkező veszélyeztető tényező vagy hatás.
Kód	Jövőbeli valószínűsíthető veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő, illetve jelölő státusra javasolt élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A04.03	pásztorokodás felhagyása, legeltetés hiánya	H	30	6260* (Pannon homoki gyepek) – Legeltetés felhagyása esetén a homokgyep becserjésedése (különösen inváziós fásszárúakkal) fokozódhat, ami az élőhely megsemmisüléséhez vezethet. Közönséges ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) – A legeltetés esetleges felhagyásával az ürge számára szükséges tartósan rövid fűvű állapot megszűnhet; ilyen formában alkalmatlanná válhat az élőhely a

				faj számára.
				Magyar futrinka (<i>Carabushungaricus</i>) – Legelés hiányában a faj élőhelyének fokozott záródása, cserjésedés, fásodása a magyar futrinka visszaszorulásához, eltűnéséhez vezethet.
M01.02	aszály és csapadékmennyiség csökkenés	M	100	6260* (Pannon homoki gyepek) – A klíma szárazabbá, aszályosabbá válása az élőhelyen belüli sokféleség csökkenéséhez, a zártabb sztyepréti típusok visszaszorulásához, zavarástűrő és gyomfajok eluralkodásához vezethet.
				Ürge (<i>Spermophiluscitellus</i>). – Aklíma szárazabbá válása a faj élőhelyén a növényprodukciónak csökkenésével jár, ami az állomány csökkenéséhez, erősebb ingadozásához vezethet.

A táblázatban az élőhelytípus kódja után szereplő csillag (*) azt jelenti, hogy az élőhelytípus kiemelt jelentőségű.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Nyírgyulaji Kis-rét kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területté nyilvánításakor az élőhelyvédelmi irányelv 4. cikkének (4) bekezdése alapján a terület természetvédelmi célkitűzései meghatározásra kerültek, valamint kiemelésre kerültek egyes jelölő értékek, amelyeket a kezelés során priritásként kell kezelni. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (SDF) találhatóak.

A természetvédelmi célállapot:

A Natura 2000 területen a célállapot, hogy a jelölő közösségi jelentőségű élőhely, a 6260* kódú „pannon homoki gyepek” állományai legalább az alapállapot felmérése során tapasztalt nagyságban, karakterüket megőrizve, az azokat fenntartó gazdálkodás keretében fennmaradjanak, olyan állapotban, hogy a közösségi jelentőségű fajok – közönséges ürge (*Spermophilus citellus*), magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) - számára alkalmas élőhelyül szolgáljanak hosszú távon is. A megjelölt prioritások szerinti célkitűzések megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a terület egyéb természetes, közösségi jelentőségű (de nem jelölő) élőhelyek kiterjedésének, karakterének, egységes táji megjelenésének, természetes biológiai sokféleségének fennmaradása is biztosítható legyen, különös tekintettel az ott előforduló, jelentős értéket képviselő védett fajok igényeire.

A célállapot eléréséhez rendelt célkitűzések:

- A terület egységének, természetes élőhelyi sokféleségének megőrzése: a homoki gyepek és a velük természetes élőhelyi együttest alkotó üde gyepek és mocsarak megőrzése szükséges, azok megóvása beszántással, erdősítéssel, beépítéssel, vonalas létesítmények kialakításával szemben.
- A természetes homoki gyepek fenntartása, illetve a terület ürge (*Spermophilus citellus*) és magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) populációjának megőrzésének érdekében a rendszeres, de a gyepek természeti értékét nem károsító intenzitású legeltetés fenntartása szükséges.
- A területen található üde gyepek esetében a kíméletes legeltetés, vagy kaszálás folytatása szolgálja a természeti értékek megőrzését.
- Kiemelten fontos cél a homoki gyepek megóvása a terjeszkedő inváziós fásszerű növényektől, azok állományait szükséges visszaszorítani, helyükön a gypet helyre szükséges állítani, és legelőként kezelni. A gyepek helyén spontán létrejött tájidegen faállományok erdőként való nyilvántartásba vétele (akár üzemtevezett erdő határán, akár elszigetelten fordulnak elő) a természetvédelmi célokkal ellentétes.
- Az inváziós fafajok forrásául szolgáló erdők, fasorok esetében hosszabb távon a jelölő élőhellyel szomszédos területeken fafajcsere (öshonos esetleg nem inváziós hajlamú tájidegen fafajú állományra) indokolt.
- A hulladéklerakók, illegális homokbányák helyén a károsított gyepterület helyreállítása a cél.
- Az illegális természetkárosító tevékenységeket (hulladéklerakás, homokbányászat, motorsportok) a terület gyakoribb őrzésével, illetve szemléletformálással szükséges megelőzni.

- A terület nem jelölő státusú, de a természetes élőhelyi sokféleség és táji egység megőrzése szempontjából fontos mocsárréti és szikes élőhelyeinek fenntartásához szükséges azok megfelelő vízigényének kielégítése; amit a területet érintő belvízelvezető célú csatornákon és árkokon a megfelelő, lecsapolást mérséklő vízkormányzással szükséges biztosítani.

3.2. Kezelési javaslatok

A Natura 2000 területre vonatkozó természetvédelmi célkitűzések eléréséhez a terület egyes részei eltérő kezelést igényelnek, figyelembe véve az ott előforduló élőhelyeket, fajokat, és az ott jellemző gazdálkodási formákat. A kezelési, fenntartási, és részben az élőhely-rekonstrukciós és fejlesztési javaslatokat ezért a Natura 2000 terület egyes lehatárolt részegységeire, az úgynevezett kezelési egységekre (KE) vonatkozóan rendszerezi a fenntartási terv (a kezelési egységek térbeli elhelyezkedését a 3.2.5. melléklet térképei mutatják be). Az egyes kezelési egységekre nem vonatkoztatható élőhely-rekonstrukciós, fajvédelmi, kutatási és monitorozási javaslatokat a 3.2.2. - 3.2.4. fejezetben tárgyalja a fenntartási terv.

3.2.1. Élőhelyek kezelése (Kezelési egységek – KE)

A kezelési javaslatok esetében élesen el kell választani a kötelező jellegű, jogszabályban előírt korlátozásokat, illetve az önkéntes vállalásokat. A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

A Nyírgyulaji Kis-rét Natura 2000 területen az előforduló élőhelyek, fontosabb fajok és gazdálkodási módok alapján 13 kezelési egység lehatárolása indokolt, amelyek térképi megjelenítését a 3.2.5 mellékletek fejezet mutatja be. A kezelési egységek lehatárolása a 2013-ban tapasztalt természeti adottságok alapján történt, 1:10.000 alapléptékben. A térképi lehatárolás léptékét figyelembe véve a kezelési egységek határai (különösen nem mesterséges vonalat, pl. szántó, csatorna, határkövető egységek esetén) nem szigorúan véve rögzítettek, hanem 10-20 méteres átmeneti sávban értelmezhetők. A kezeléseket, beavatkozásokat gyakorlati tervezésénél emellett figyelembe szükséges venni, hogy a természeti adottságok, élőhelyek spontán változásai miatt a kezelési egységek egymáshoz viszonyított határai megváltozhatnak. A fentiek alapján tehát a kezelési egységek térbeli lehatárolása a fenntartási terv gyakorlati átültetése esetén áttekinthető, iránymutató jellegű információnak tekintendő, aminek pontosítását magán a területen, az adott időszak aktuális állapotának megfelelően kell elvégezni.

KE-1 kezelési egység

A KE-1 kezelési egység a tervezési terület kevésbé karakteres, homoki legelőgyepjeit foglalja magába, amelyek nagy része jelölő élőhelyként jelentős természeti értéket képvisel, és a Natura 2000 terület ürge állományának kizárólagos előfordulási helye. A kezelési javaslatok középpontjában a kíméletes legeltetési használat folytatása áll.

(1) Meghatározása: Kissé szegényes, a közönséges ürge (*Spermophilus citellus*) és a magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) élőhelyül szolgáló homoki legelőgyepek, és félszáraz gyepek, illetve az azokba ágyazott, kis kiterjedésű vízállásos élőhelyek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): OC (jellegtelen száraz-félszáraz gyepek), G1 (nyílt homokpusztagyeppek),
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): OB (jellegtelen üde gyepek), B5 (nem zombékoló magassárrétek), OA (jellegtelen fátlan vizes élőhelyek)
- Natura 2000 élőhelyek: 6260* (Pannon homoki gyepek)

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységben a terület nagy részén tartós rövid fűvű állapotot fenntartó legelőként való használat javasolt; kaszálás csak kiegészítő céllal indokolt. A használat során a jelölő homokgyepi élőhely természetes változatosságát, megújuló képességét legeltéstől kímélt területrészek kialakításával szükséges segíteni.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás. (GY19).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék. (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár). (GY70).
- Legeltethető állatfaj: kecske. (GY69). – *Megjegyzés: kecske legeltetése kizárólag juhnyáj részeként javasolható. A vegyes juh-kecske nyájban legfeljebb 10% kecske arány javasolható.*
- Legeltetési sűrűség 0,2-0,4 ÁE/ha. (GY40).
- Felülvetés nem megengedett. (GY01).
- Tárcsázás nem megengedett. (GY10).
- Tüzpászták létesítése nem megengedett. (GY15).
- A gyepen legeltéskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 20%-át. (GY61).
- A legeltéskizárt területet a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal

egyeztetetten kell kialakítani. (GY122).

- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell. (GY31).
- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező (GY16).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni. (GY34).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos. (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117).
- A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető. (VA03).

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területe jó megközelíthetősége, bejárhatósága, az ott található természeti értékek viszonylagos zavarástűrése miatt kifejezetten alkalmas helyszíne a természetvédelmi, környezeti nevelési célú bemutatásnak. A kezelési egység északnyugati sarkában, ahol 4105 sz. főút felől megközelíthető a terület, javasolható információs, szemléletformáló tábla elhelyezése.

(7) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén a jelenlegi formájukatrendszeres legeltetés révén elért, a pannon homoki gyepek elszegényedett típusát képviselő száraz gyepek jellemzőek, amelyek megfelelő élőhelyet nyújtanak a jelölő faj ürge számára (a tervezési területen belül egyedül), és magyar futrinka számára. A legeltető gazdálkodás fenntartása alapvetően jól szolgálja a jelölő fajok igényeinek fenntartását, ugyanakkor a jelölő élőhely biológiai sokféleségének javítása és a legelés okozta eróziós hatás mérséklésére érdemes kisebb – a Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetett, néhány éves forgóban változó helyszíni területrészeken – a legeléstől kímélt foltokat fenntartani (összehangoltan a szomszédos, nagyobb fűhozamú üde legelők használatával). Kiemelten fontos az inváziós fásszárúakkal szembeni védekezés, amelyek elsősorban a szomszédos akácok állományok felől terjednek, ugyanakkor kisebb kiterjedésben őshonos fás-cserjés foltok fenntartása az élőhelyi sokféleség szempontjából indokolt. A kezelési egység területe mérsékelt intenzitású szemléletformáló (a helyi általános iskola programjába illeszthető) bemutatásra is alkalmas, mivel jól megközelíthető, bejárható, átlátható, és a természeti értékek (homoki legelő, ürge) a kisebb csoportok alkalmi megjelenését is jól tolerálják.

KE-2 kezelési egység

A KE-2 kezelési egység a tervezési terület üde gyepeit – mocsárréteket, szikes réteket – és időszakosan vízállásos mocsári élőhelyeit foglalja magába. A kezelési javaslatok középpontjában az élőhelyek fenntartásához szükséges kíméletes kaszálásos vagy legeltetési használat folytatása áll.

(1) Meghatározása: Üde mocsárrétek, enyhén szikes rétek, valamint ezekbe ágyazott szegényes mocsári élőhelyek.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): D34 (mocsárrétek), OB (jellegtelen üde gyepek), B5 (nem zsombékoló magassárrétek), F2 (szikes rétek), OA (jellegtelen fátlan vizes élőhelyek)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): B1a (nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások), B6 (szikes mocsarak), RA (öshonos fafajú facsoportok, fasorok, erdősávok), S7 (nem öshonos fajú ültetett facsoportok, fasorok, erdősávok)
- Natura 2000 élőhelyek: 6440 (*Cnidiondubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei), 1530* (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak)

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A területen a kíméletes legeltetési és kaszálásos gazdálkodás fenntartása javasolható, természeti értékek védelmét figyelembe vevő megfontolásokkal. A terület természetvédelmi célkitűzéseinek leginkább a legeltetési és kaszálásos használat párhuzamos, hasonló arányú alkalmazása felel meg.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék. (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár). (GY70).
- Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 ÁE/ha. (GY42).
- Kaszáló sarjülegeltetését a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdeni tilos. (GY64).
- A gyepeket évente csak egyszer lehet kaszálni. (GY80).
- A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92).
- Mozaikos kaszálás folytatása, egybefüggő kaszált terület nem haladhatja meg az 5 ha-t, vagy a terület 30%-át. A kaszálások között legalább 1 hétnek el kell telnie. (GY91).
- Felülvetés nem megengedett. (GY01).

- Tárcsázás nem megengedett. (GY10).
- Tűzpászták létesítése nem megengedett. (GY15).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell. (GY31).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos. (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117).
- Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti parkigazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki. (VA01).

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található természetes gyeptípusok huzamosabb ideje kaszálással, illetve legeltetéssel történő fenntartása a jövőben is megfelelően szolgálja azok fennmaradását. A meglehetősen kiterjedt kezelési egység területén lehetséges, sőt, az élőhelyi sokféleség fenntartása szempontjából kívánatos és a gazdálkodói racionalitásnak is megfelel a legeltetési és kaszálási használat párhuzamos fenntartása. Annak hiányában - részben inváziós fajok általi - cserjésedés, erdősödés, továbbá nádasodás valószínűsíthető a terület jelentős részén. A közepes intenzitású legeltetés esetén a kezelési egység élőhelyeinek természeti állapota fenntartható, nagyobb intenzitású legeltetés esetén viszont a gyepek felszakadozása, a legelőgyomok terjedése, az időszakosan víztelített talajú gyepekben a talajstruktúra kedvezőtlen átalakulása várható. A kíméletes, évente egyszeri, a jogszabályban előírt kötelező mértéknek megfelelő méretű kaszálatlan foltokat hagyó, ezáltal nem homogenizáló kaszálás is elfogadható kezelési lehetőség a gyepterületek fenntartására.

KE-3 kezelési egység

A KE-3 kezelési egység a terület nyílt vagy felnyíló jellegű homokpusztagyepjeinek nagyobb összefüggő egységét foglalja magában. A kezelési javaslatok középpontjában a kíméletes legeltetési használat folytatása áll.

(1) Meghatározása: Nyílt, vagy felnyíló jellegű savanyú homokpusztagyeppek nagyobb összefüggő egysége, a jelölő magyar futrinka jelentős állományával.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): G1 (nyílt homokpusztagyeppek), H5b (homoki sztyeprétek), OC (jellegtelen száraz-félszáraz gyepek)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): –
- Natura 2000 élőhelyek: 6260* (Pannon homoki gyepek)

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységben a terület nagy részén tartós rövid füvű állapotot fenntartó legelőként való használat javasolt. A használat során a jelölő homokgyepi élőhely természetes változatosságát, megújulóképességét legeléstől kímélt területek kialakításával szükséges segíteni. Különös figyelmet szükséges fordítani az inváziós fászfűzárak terjedésének visszafogására, valamint az élőhely leromlását okozó károkozás (homokbányászat, hulladékelhelyezés, terepmotorozás) megelőzésére.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás. (GY19).
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék. (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár). (GY70).
- Legeltethető állatfaj: kecske. (GY69). – *Megjegyzés: kecske legeltetése kizárólag juhnyáj részeként javasolható. A vegyes juh-kecske nyájban legfeljebb 10% kecske arány javasolható.*
- Legeltetési sűrűség 0,1-0,2 ÁE/ha. (GY39).
- Felülvetés nem megengedett. (GY01).
- Tárcsázás nem megengedett. (GY10).
- Tüzpászták létesítése nem megengedett. (GY15).
- A gyepen legeléskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 20%-át. (GY61).
- A legeléskizárt területet a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetetten kell kialakítani. (GY122).
- A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell (GY28).
- A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell. (GY31).

- Inváziós fás szárúak mechanikus irtása kötelező (GY16).
- Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni. (GY34).
- A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos. (GY116).
- Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges. (GY117).
- A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető. (VA03).

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A területen található kisebb, illegális homokbányászat illetve hulladékelhelyezés miatt károsodott felszíneken a gyepterület helyreállításáról szükséges gondoskodni. Hulladékeltávolítást, tereprendezést követően rendszeres gyomirtó kaszálás, esetleg a környező gyepeknek megfelelő fajkészletű (magyar csenkesz - *Festuca vaginata*, ezüstperje - *Corynephorus canescens*, veresnadrág csenkesz - *Festuca pseudovina*) gyeptelepítés javasolt.

Az inváziós fásszárúak nagyobb csoportjainak (lásd KE-7 kezelési egység), illetve erdőszélen terjedő állományainak (lásd KE-6 kezelési egység) eltávolítása is élőhely-rekonstrukciós léptékű feladatnak tekinthető, amit a szóban forgó kezelési egységekre vonatkozó javaslatoknál tárgyalunk.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

A további illegális homokbányászat, hulladékelhelyezés, valamint a terepi motorsportok megelőzése érdekében javasolható a gyakoribb őrzési tevékenység, a terület határain az illegális tevékenységek tiltását jelző tábla elhelyezése. A fenti okokból a gépjárművel való behajtást szabályozó kerítés és sorompó kialakítása is indokolt.

(7) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén a jelenlegi formájukat rendszeres legeltetés révén elért, a pannon homoki gyepek többnyire nyílt, savanyú, kisebb részben zárt, sztyepréti típusait képviselő száraz gyepek jellemzőek, amelyek megfelelő élőhelyet nyújtanak a jelölő faj magyar futrinka számára. A legeltető gazdálkodás fenntartása alapvetően jól szolgálja a jelölő fajok igényeinek fenntartását, ugyanakkor a jelölő élőhely biológiai sokféleségének javítása és a legelés okozta eróziós hatás mérséklésére érdemes kisebb – a Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetett, néhány éves forgóban változó helyszínű területe részeken – a legeléstől kímélt foltokat fenntartani. Kiemelten fontos az inváziós fásszárúakkal szembeni védekezés, amelyek elsősorban a szomszédos akácos állományok felől terjednek, ugyanakkor kisebb kiterjedésben őshonos fás-cserjés foltok fenntartása az élőhelyi sokféleség szempontjából – az érzékenyebb sztyepréti fajok egy része kifejezetten a fás növényzet szegélyén maradt csupán fenn – indokolt. A területen található, rendszerint kisebb kiterjedésű illegális homokbányák, hulladéklerakók gyomosodás forrásai és tájképpromboló elemek, ezért – az eredeti homokgyepi növényzet helyreállítását jelentő – rekultivációjukról gondoskodni szükséges.

KE-4 kezelési egység

A kezelési egység területén korábbi üde rét helyén történt sikertelen nemes nyaras erdőtelepítés nyomán kialakult gyomos réti-mocsári növényzet található, ahol a természetvédelmi célkitűzéseket a gyepterület helyreállítása szolgálja.

(1) Meghatározása: Gyomosodó réti-mocsári növényzet, sikertelen nemes nyaras erdőtelepítés helyén.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): OA (jellegtelen fátlan vizes élőhelyek), OB (jellegtelen üde gyepek)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): –
- Natura 2000 élőhelyek: –

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A területen a szomszédos gyepekhez hasonló, elsődlegesen kaszálásos, esetleg legeltetési gazdálkodás javasolható. Az újabb erdősítési kísérletet nem csupán a természetvédelmi megfontolások, de termőhelyi okok sem támasztják alá.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22).
- A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása. (GY92).
- Felületés nem megengedett. (GY01).
- Tárcsázás nem megengedett. (GY10).
- Tüzpázták létesítése nem megengedett. (GY15).
- Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos (GY14).

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A területen korábbi, a környező területekhez hasonló mocsárréti vegetációs helyén történt sikertelen erdőtelepítést követően gyomos, de az eredeti vegetáció elemeit tartalmazó élőhely alakult ki. A gyepeként való újabb használatba vétel (kaszálás, esetleg legeltetés) hatására a mocsárréti jellegű élőhely viszonylag gyors helyreállása várható.

KE-5 kezelési egység

A KE5 kezelési egységbe olyan magaskórógyomos vegetációjú – részben homokbányászattal, hulladéklerakással érintett - területek tartoznak, melyeket értékes homokgyepi vegetáció vesz körül. A kezelési javaslatok célja a homokgyep helyreállítása, a gyomosodás visszaszorítása.

(1) Meghatározása: Magas természeti értékű homokgyepi élőhelyekbe ágyazott jelentősebb kiterjedésű gyomos vegetációjú foltok, részben egykori és még részben használt illegális homokbányák és hulladéklerakók.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): OC (jellegtelen száraz-félszáraz gyepek), OF (magaskórós ruderalis gyomnövényzet), U6 (nyitott bányafelületek)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): -
- Natura 2000 élőhelyek: -

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területe jelenleg gazdálkodásra jórészt alkalmatlan.

A környező gyepeken folyó legeltetéses gazdálkodást kiszolgáló épületek, építmények létrehozása – amennyiben szükséges – a természetvédelmi célok tekintetében nem kifogásolható.

Rendszeres tisztító kaszálás, szükség esetén hulladékfelszámolás és élőhely-rekonstrukciós célú tereprendezés esetén legelőként hasznosítható homokpusztai jellegű gyepek alakítható ki.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Élőhely-rekonstrukció. (GY118).
- Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező. (GY105).
- Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell. (GY108).

Helyreállítást követően:

- Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás. (GY19).

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A területen található, illegális homokbányászat illetve hulladékelhelyezés miatt károsodott felszíneken a gyepterület helyreállításáról szükséges gondoskodni. Hulladékeltávolítást, tereprendezést követően rendszeres gyomirtó kaszálás, esetleg a környező gyepeknek megfelelő fajkészletű (magyar csenkesz - *Festuca vaginata*, ezüstperje - *Corynephorus canescens*, veresnadrág csenkesz - *Festuca pseudovina*) gyeptelepítés javasolt.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok (az élőhely-rekonstrukció körében tárgyalt hulladékfelszámolástól eltekintve) a kezelési egység területére vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területének jelenlegi állapota természetvédelmi szempontból kedvezőtlen. Megfelelő élőhely-rekonstrukcióval a környező homokgyepekhez hasonló élőhely létrehozható a területen, ami további legeltetéses használatra alkalmas.

KE-6 kezelési egység

A KE-6 kezelési egységhez tájidegen, intenzíven terjedő fajok (elsősorban fehér akác – *Robinia pseudoacacia*) által alkotott faállományok tartoznak, melyek egy része üzemtervezett erdő, más részük az erdőkhöz térben kapcsolódó, spontán terjedés által, gyepek helyén létrejött faállomány. A kezelési javaslatok célja a jelölő homokgyepi élőhelyek védelme az intenzíven terjedő tájidegen fás növényzettől.

(1) Meghatározása: Erdőként nyilvántartott akácosok, valamint azokkal térben összefüggő, gyepeken kialakult tájidegen fafajú fásszárú állományok, és ezek tisztásai

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S1 (akácültetvények), S6 (nem őshonos fafajok spontán állományai)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): OC (jellegtelen száraz-félszáraz gyepek), G1 (nyílt homokpusztagyepek), OG (taposott gyomnövényzet és ruderalis iszapnövényzet)
- Natura 2000 élőhelyek: 6260* (Pannon homoki gyepek).

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó üzemtervezett erdőben a körzeti erdőtervnek megfelelő gazdálkodás folytatható, a felújítások során azonban a természetvédelmi célkitűzéseknek az intenzíven terjedő fafajok arányának csökkentése a gyepekkel szomszédos erdőrészekben. Az üzemtervezett erdők határán kívül található, spontán létrejött faállományok esetében azok visszaszorítása, és a gyepek helyreállítása az általános javaslat.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet.
- Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzetmásodik erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). Törzskönyvi szám:27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása. (E69).
- A fával nem, vagy részben fedett területek egyéb részletként (tisztás, cserjés, nyiladék, erdei vízfolyás és tó, kopár) történő lehatárolása, szükség esetén az erdőrészlet megosztásával. (E11).
- A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása. (E12).
- Természetközeli állapotú fátlan élőhelyekkel határos erdőterületek felújítása táj- és termőhelyhonos fajokkal, illetve faállománytípussal (E56).
- Intenzíven terjedő idegenhonos faj felújításokban történő alkalmazásának teljes körű mellőzése. (E65).

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Élőhelyrekonstrukciós javaslatként a nem üzemtervezett erdő területére eső, idegenhonos fajok alkotta faállományok visszaszorítása javasolt, kombinált vegyszeres és mechanikus beavatkozással. A visszaszorításra kerülő faállományok helyén tisztító szárzúzással vagy kaszálással, valamint legeltetéssel szükséges elősegíteni a gyepterület helyreállítását.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok a kezelési egység területére vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található, intenzíven terjedő tájidegen fajokból álló erdők és erdők nem minősülő faállományok spontán terjedés révén folyamatos veszélyt jelentenek a környező gyepterületekre, valamint a tisztásokra. A kezelési javaslatok ennek a veszélynek a mérséklését, a folyamat visszafordítását szolgálják, a tervszerű erdőgazdálkodási feladatok korlátozása nélkül.

KE-7 kezelési egység

A KE-7 kezelési egységhez azok a tájidegen, intenzíven terjedő fajok (fehér akác – *Robinia pseudoacacia*, bálványfa – *Ailanthus altissima*, kései meggy – *Prunus serotina*, zöld juhar – *Acer negundo*, nyugati ostorfa – *Celtis occidentalis*) által alkotott faállományok tartoznak, amelyek nem üzemtervezett erdő területére esnek, és nem is állnak közvetlen térbeli kapcsolatban azokkal. A kezelési javaslatok célja a jelölt homokgyepi élőhelyek védelme az intenzíven terjedő tájidegen fás növényzettől.

(1) Meghatározása: Tájidegen, intenzíven terjedő fafajok által alkotott, nem üzemtervezett erdő területére eső és nem üzemtervezett erdővel szomszédos faállományok.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S6 (nem őshonos fafajok spontán állományai), S7 (nem őshonos fajú ültetett facsoportok, fasorok, erdősávok)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): OC (jellegtelen száraz-félszáraz gyepek), P2b (kőkényes-galagonyás-borókás száraz cserjések)
- Natura 2000 élőhelyek: –

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység élőhelyeihez nem kötődik kifejezett gazdálkodási tevékenység. Gyepterületeken, tájidegen fafajú facsoportok, fasorok inváziós terjedése révén létrejött állományokról van szó. Mind gazdálkodási szempontból, mind a természetvédelmi célkitűzések tekintetében a gyepekre terjedő inváziós állományok visszaszorítása javasolható. Ahol a fasorok, delelő facsoportok megtartása indokolt, ott ezeket a fászszerű állományokat őshonos, de legalábbis spontán terjedésre nem hajlamos fa- és cserjeállományokra javasolt cserélni.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A kezelési egység élőhelyei gyepterületekbe ágazva találhatóak, ezért a gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Élőhely-rekonstrukció. (GY118).
- Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fászszerűak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges. (GY27)

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasolt a kezelési egységhez tartozó inváziós fászszerű állományok felszámolása. A visszaszorításra kerülő faállományok helyén tisztító szárazzással vagy kaszálással, valamint legeltetéssel szükséges elősegíteni a termőhelynek megfelelő gyepterület (mocsárrét vagy homoki gyepterület) helyreállítását. Ahol a fasorok, delelő facsoportok megtartása bizonyos kiterjedésben indokolt, ott ezeket a fászszerű állományokat őshonos, de legalábbis spontán terjedésre nem hajlamos fa- és cserjeállományokra javasolt cserélni.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok a kezelési egység területére vonatkozóan nem merülnek fel.

(7) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységhez tartozó területeken spontán terjedésre hajlamos idegenhonosfászfűszárúak uralkodnak, amelyek inváziójukkal veszélyeztetik a környező gyepterületeket, közösségi jelentőségű élőhelyeket. A kezelési javaslatok az inváziós fajok visszaszorítását célozzák.

KE-8 kezelési egység

A KE-8 kezelési egységhez haza fajok által alkotott erdősávok, facsoportok tartoznak. A kezelési javaslatok célja, ezeknek az állományoknak – mint az élőhelyi sokféleség szempontjából fontos élőhelyeknek – lehetőség szerinti természetközeli állapotban való fenntartása, és az intenzíven terjedő tájidegen fajoktól való mentesítése.

(1) Meghatározása: Haza fajok által alkotott erdősávok, facsoportok

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): RB (őshonos fajú puhafás jellegűen vagy pionír erdők)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): –
- Natura 2000 élőhelyek: –

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó üzemtervezett erdőkben a körzeti erdőtervnek megfelelő gazdálkodás folytatható, a nevelővágások során általános javaslat a tájidegen, különösen az intenzíven terjedő fajok arányának csökkentése.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet.
- Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzetmásodik erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). Törzskönyvi szám:27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Őshonos fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása. (E28).
- A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása. (E29)
- A nevelővágások során az intenzíven terjedő fajok teljes mértékű eltávolítása. (E31).
- Őshonos fajú állományok véghasználatánál átlagosan 5-20% területi lefedettséget biztosító mikroélőhelyek visszahagyása, lehetőleg az idős állomány összetételét jellemző formában. (E38).

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területén olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységhez tartozó őshonos fafajú erdősávok és faállományok fontos elemei a Natura 2000 területet alkotó természetközeli élőhely-együttesnek, ugyanakkor megfelelő kezelés hiányában tájidegen, intenzíven terjedő fajok elszaporodhatnak bennük, ami mint propagulumforrás környező gyepterületeket is veszélyeztet. A kezelési javaslatok elsődleges célja tehát a faállományok mentesítése az inváziós fásszárúaktól. Mivel az őshonos fafajú erdőállományok aránya a tervezési területen csekély, indokolt véghasználat során 5-20% területi lefedettséggel az idős állományrészeket meghagyása.

KE-9 kezelési egység

(1) Meghatározása: Nem őshonos fafajú erdőállományok tartoznak, amelyek fafajösszetételük vagy elhelyezkedésük miatt a Natura 2000 terület közösségi jelentőségű élőhelyeire, fajaira közvetlen inváziós veszélyt nem jelentenek

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S2 (nemesnyárasok), S1 (akácültetvények)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): –
- Natura 2000 élőhelyek: –

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó üzemtervezett erdőkben a körzeti erdőtervnek megfelelő gazdálkodás folytatható.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet.
- Körzeti erdőterv: Baktalórántházai erdészeti tervezési körzetmásodik erdőterve (Érvényes: 2009.01.01 - 2018.12.31). Törzskönyvi szám:27/2009. Kelt: 2010. augusztus 2.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal.

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység területére vonatkozóan élőhely-rekonstrukciós vagy élőhelyfejlesztési javaslat nem merül fel.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területére vonatkozóan gazdálkodáshoz nem köthető javaslat nem merül fel.

(7) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén található tájidegen fafajú erdők, és az azokban folyó gazdálkodás számottevő hatást nem gyakorol a terület természeti értékeire. A véghasználatot követő felújítások során táj- és termőhelyhonos fajok alkalmazása azért javasolható, mert az a terület természetességét javítaná.

KE-10 kezelési egység

(1) Meghatározása: Nagyobb csatorna (Gyulaji IV/5. csatorna érintett szakasza).

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): BA (fragmentális mocsári és/vagy hínárnövényzet álló- és folyóvizek partjánál)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): –
- Natura 2000 élőhelyek: –

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A csatornák nyomvonalán és a parti sávokon a mindenkori vízjogi engedélynek megfelelő működést biztosító fenntartási munkák elvégzése során a hínárkaszálást, nádvagást javasolt előnyben részesíteni a kotrással szemben. Az esetlegesen szükséges kotrásos karbantartást az élővilágot legkevésbé zavaró, a szaporodási és telelési időszakokkal legkevésbé átfedő, augusztus 1. és október 15. közötti időszakban javasolt elvégezni. Előnyben részesítendő a felszervényű kotrás, az érintetlenül hagyott oldalon legkorábban 2 éves visszatérési idővel. A parti sáv rendezését szolgáló munkálatok időzítésére a június 15. – február 15. közötti, a meder növénytelenítésére június 15. – február 15. közötti időszak javasolható. Haváriaesetek esetében a fentieket nem szükséges figyelembe venni. A csatornák medrének kotrásából származó iszap parton történő deponálása nem javasolható, azt a területről szükséges elszállítani.

A kezelési egység területére szennyezett, tápanyaggal terhelt víz bevezetése nem javasolható.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység élőhelytípusaira nincsenek.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

- A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni. (V01).

- Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos. (GY115).

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó csatornán javasolható vízvisszatartó műtárgyak létesítése, amelyek - nem meggátolva a tél végi, kora tavaszi illetve esetleg más időszakban fellépő belvíztöbblet átvezetését - megakadályozzák, hogy száraz időszakban a mocsárréti és szikes élőhelyek fennmaradásához szükséges vízmennyiség eltávozzék a területről.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területére vonatkozóan gazdálkodáshoz nem köthető javaslat nem merül fel.

(7) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egység területén élőhelyi szempontból meglehetősen szegényes mocsári növényzetű csatornák találhatók, amelyek megfelelő működtetése - a konkrét kezelési egység élőhelykezelési feladatain túlmutató - kiemelt szerepet játszik a Natura 2000 terület egészének fenntartásában. Fontos feladat a természetvédelmi célokkal összeegyeztethető mennyiségű, minőségű és éves dinamikájú vízmozgás biztosítása.

A csatornatöltésen megfelelő kezelés hiányában elszaporodhatnak az inváziós fásszárú és lágyszárú növények, amelyek inváziós gócként veszélyeztetik a környező gyepeket; illetve árnyékolásukkal megakadályozhatják a csatorna mocsári növényzetének megfelelő kifejlődését, ezért az inváziós fajok eltávolításáról indokolt gondoskodni.

KE-11 kezelési egység

(1) Meghatározása: Korábbi gyepek helyén kialakított szántók.

(2) Érintettség vizsgálata:

- A kezelési egység meghatározó élőhelytípusai (Á-NÉR 2011 kódok szerint): T1 (egyéves intenzív szántóföldi kultúrák), T10 (fiatal parlag és ugar)
- A kezelési egységben csekély kiterjedésben előforduló egyéb élőhelytípusok (Á-NÉR 2011 kódok szerint): S7 (nem őshonos fajú ültetett facsoportok, erdősávok, fasorok)
- Natura 2000 élőhelyek: –

(3) Gazdálkodáshoz kötődő általános kezelési javaslatok:

A kezelési egység területén a természetvédelmi célkitűzéseket leginkább a terület gyepké alakítása (élőhely-rekonstrukció) szolgálja. Amennyiben az nem megvalósítható, a szántóföldi gazdálkodáshoz kötődő javaslatok relevánsak.

(4) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelező előírások és korlátozások

A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység meghatározó szántóföldi élőhelytípusaira nincsenek. Az esetleges élőhely-rekonstrukció keretében helyreállítható gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007 (X.18.) Korm. rend. előírásait szükséges alapul venni.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

A szántóföldi művelés folytatása esetére vonatkozó előírás-javaslatok

- Tájídegen fűmagkeverékkel történő vetés tilos. (SZ63).
- Melioráció tilos. (SZ46).
- Drénezés tilos. (SZ48).
- Az időszakos- és állandó vízállások körül 3 méteres szegélyben talajművelés nem végezhető. (SZ49).
- Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett. (SZ19).
- Tápanyag-utánpótlást csak szerves trágyával lehet végezni. (SZ37).

Gyep helyreállítására, és gyepként való kezelésre vonatkozó javaslatok:

- Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel. (SZ52).
- Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással. (SZ53).
- Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. (GY22)
- Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék. (GY67).
- Legeltethető állatfaj: juh. (GY68).
- Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár). (GY70).
- Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 állategység/ha. (GY42).

(5) Élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Javasolt a szántóterületek füves élőhelyé alakítása, majd kaszálóként vagy legelőként való hasznosítása. Tekintettel arra, hogy a szántók közvetlen szomszédságában magas természeti állapotú, fajgazdag, inváziós fajokkal nem fertőzött rétek találhatóak, a gyep kialakítása során előnyben részesítendő a spontán felhagyás, vagy a közeli gyepekről származó magkeverék vagy kaszálék felhasználásával történő gyeptelepítés.

(6) Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A kezelési egység területére vonatkozóan gazdálkodáshoz nem köthető javaslat nem merül fel.

(7) Erdőtelepítésre vonatkozó javaslat:

A kezelési egység területén az erdőtelepítés nem javasolható.

(8) Kezelési javaslatok indoklása:

A szántók füves területté alakítását az indokolja, hogy ezáltal a jelenleg elszigetelt természetközeli élőhelyek összeköttetése javul, továbbá a szántóművelésből adódó kockázatok (növényvédőszer,

műtrágya átmosódás) csökken. A területen korábbi tapasztalatok azt mutatják, hogy a gyepterelállása a szántók helyén gyepterelállítás nélkül is kielégítő eredményt hoz. Amennyiben a gyepterelállítás nem megvalósítható, a szántóföldi művelés folytatása mellett a környezetkímélő besorolású vegyszerekre és a műtrágyahasználat mellőzésére vonatkozó javaslatok csökkenthetik a káros hatások kockázatát.

3.2.2. Élőhely-rekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Az élőhely-rekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatokat a dokumentáció 3.2.1. fejezetben, az kezelési egységekre vonatkozó kezelési javaslatokkal egységes szerkezetben tárgyalja. Az élőhely-rekonstrukciós javaslatok összefoglalóan a következők:

Illegális, jelenleg is használt és felhagyott homokbányák rekultivációja, illetve a rendszerint ezekhez kapcsolódó illegális hulladéklerakók felszámolása a KE-3 és KE-5 kezelési egységek területén indokolt. Hulladékeltávolítást, tereprendezést követően rendszeres gyomirtó kaszálás, esetleg a környező gyepeknek megfelelő fajkészletű (magyar csenkesz - *Festuca vaginata*, ezüstperje - *Corynephorus canescens*, veresnadrág csenkesz - *Festuca pseudovina*) gyepterelállítás javasolt.

Üzemtervezett erdők határán kívül eső, döntően intenzíven terjedő tájidegen fafajú fás állományok felszámolása a KE-6 és KE-7 kezelési egységek területén indokolt. A visszaszorításra kerülő faállományok helyén tisztító szárzúzással vagy kaszálással, valamint legeltetéssel szükséges elősegíteni a termőhelynek megfelelő gyepterelállítását (mocsárrét vagy homoki gyepterelállítását). Ahol a fásorok, delelő facsoportok megtartása bizonyos kiterjedésben indokolt, ott ezeket a fászárú állományokat őshonos, de legalábbis spontán terjedésre nem hajlamos fa- és cserjeállományokra javasolt cserélni.

A területen található szántókon (KE-11 kezelési egység) ideális célkitűzésként indokolt elsődlegesen a környező füves élőhelyekhez hasonló összetételű gyepterelállítása gyepterelállítással.

A tervezési területet érintő nagyobb csatornán (Gyulaji IV/5. csatorna érintett szakasza) javasolható szabályozható vízvisszatartó műtárgy vagy műtárgyak létesítése, amelyek - nem meggátolva a tél végi, kora tavaszi illetve esetleg más időszakban olykor fellépő, természetvédelmi szempontból sem kedvező belvíztöbblet átvezetését - megakadályozzák, hogy száraz időszakban a mocsárréti és szikes élőhelyek fennmaradásához szükséges vízmennyiség eltávozzék a területről. A vízvisszatartás megvalósítása ezeken a csatornákon csak - a jelen fenntartási terv keretein túlmutató - előzetes tervezés alapján lehetséges. A javasolt intézkedés a KE-10 kezelési egység területét érinti.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján. Specifikus fajvédelmi intézkedések nem indokoltak.

A közönséges ürge (*Spermophilus citellus*) állománya a kis populációméret és a rendelkezésére álló alkalmas élőhely viszonylag csekély kiterjedése miatt meglehetősen sérülékeny. A meglévő állomány érdekében ezért feltétlenül indokolt a rövid fűvű állapot fenntartását biztosító legeltetés folytatása, és a terjedő tájidegen fás-cserjés növényzet visszaszorítása. A fentieknek megfelelő

javasolt intézkedések a 3.2.1 fejezetben, a KE-1 kezelési egység leírásánál kerülnek konkrét kezelési javaslatként megfogalmazásra.

Amagyar futrinka (*Carabus hungaricus*) állománya a területen viszonylag jelentős és kiterjedt. A faj érdekében ahomoki gyepek legeltetési kezelése megfelelő, azonban a túllegeltetést mindenképpen el szükséges kerülni. A legeltetés során leginkább előnyben részesítendő a szarvasmarha, másodsorban a juh és lófélék, míg a kecske csak csekély számban alkalmazható. Javasolt a homoki legelőkön 5-10 éves forgóban legeltéstől kímélt kisebb (a terület mintegy 10%-át kitevő) foltokat kialakítani, azonban a terjedő tájidegen fás-cserjés növényzet visszaszorításáról itt is gondoskodni kell. Kiemelten fontos az illegális homokbányászat, hulladéklerakás, valamint terepi motorsportok megszüntetése az élőhelyen. A homokbányák és hulladéklerakók helyén a homoki gyepek helyreállítása szükséges. A faj élőhelyeit a terjedő tájidegen fás növényzet megsemmisítéssel fenyegeti, ezért az inváziós fa- és cserjeállományok terjedése megfékezendő, helyükön a homoki gyepek helyreállítása szükséges. A fentieknek megfelelő javasolt intézkedések a KE-1 és KE-3 kezelési egység leírásánál kerülnek konkrét kezelési javaslatként megfogalmazásra.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Monitorozás:

A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) keretében a területen monitorozás nem zajlik.

A tervezés alapját jelentő 1:10.000 léptékű élőhelyterképezés, illetve a jelölő fajokra vonatkozó zoológiai felmérés 2013-ban készült el a teljes területre nézve. A további kutatás és monitorozás tekintetében a 2013-as felmérés eredményeit célszerű alapállapotnak tekinteni.

A jövőben szükséges a területen a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelyek kiterjedésének és természetességének, valamint a jelölő fajok állományának nyomon követése.

A jelölő élőhely monitorozására javasolható 10 évente az NBmR protokoll szerinti élőhelyterképezés elvégzése. Az élőhelyek ennél ritkábban végzett monitorozása vélhetőleg nem ad megfelelő lehetőséget az esetlegesen beinduló negatív folyamatok megváltoztatását célzó idejében történő beavatkozásra. Javasolt a jelölő, valamint a jelölő státusra javasolt élőhely (6260* - pannon homoki gyepek, illetve 6440 - folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei) állományainak változását is a Natura 2000 terület két nagy területegységén egy-egy mintavételi helyen monitorozni, erre alkalmas módszer a közösségi jelentőségű gyepekre vonatkozó módszertan

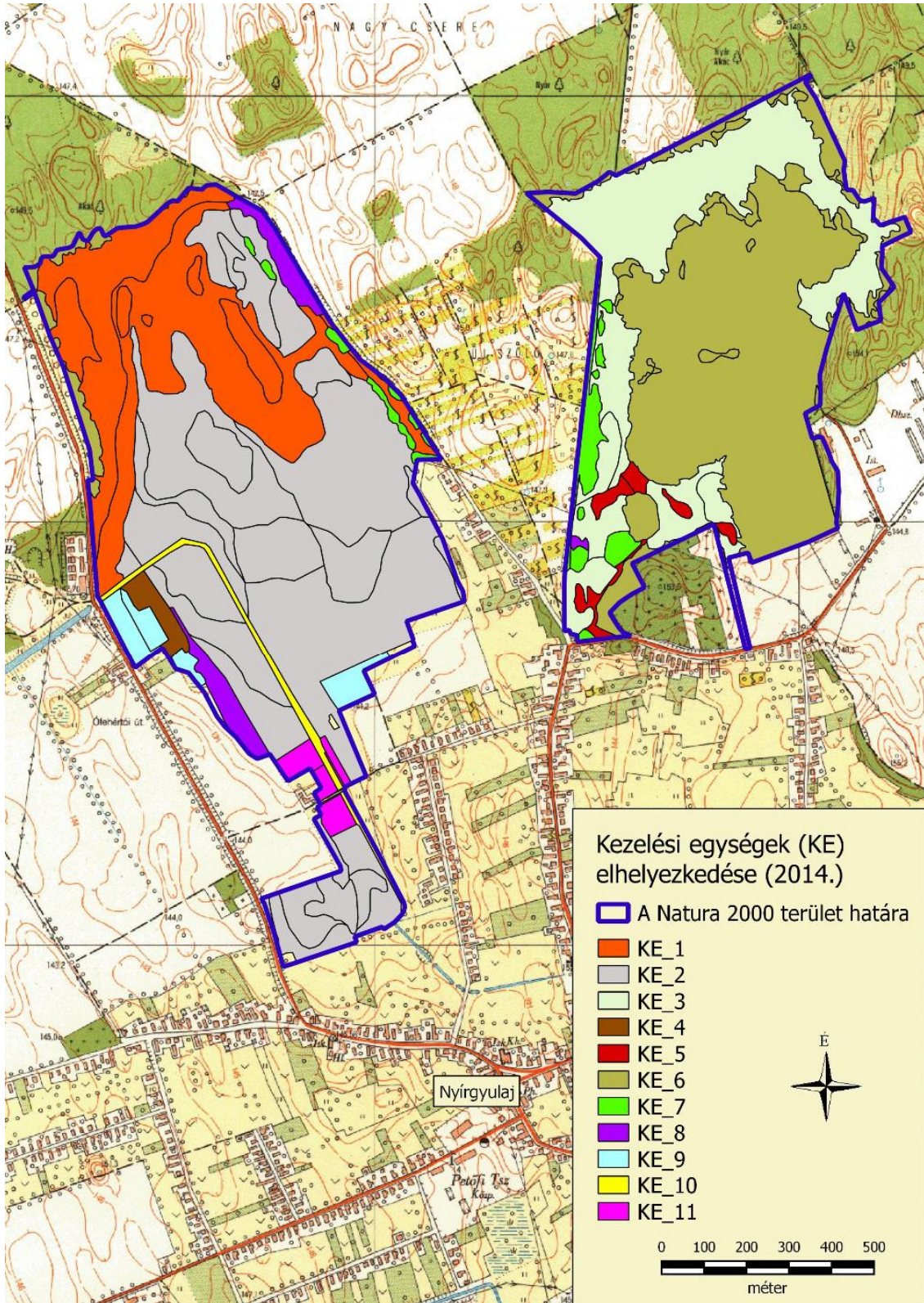
A terület jelölő állatfajai közül kis állománymértű, ezért fokozottan sérülékeny ürge (*Spermophilus citellus*) monitorozására az NBmR protokoll szerint 3 évente végzett felmérés javasolható. Ha erre kapacitáshiány miatt nincs lehetőség, akkor minimálisan az 5 évente, az élőhelyterképezéssel összehangolt ciklusokban végzett monitorozás javasolható. A magyar futrinka (*Carabus hungaricus*) esetében a 10 évente, az élőhelyterképezéssel azonos ciklusokban végzett monitorozás javasolható.

Kutatás:

A tervezési területre vonatkozóan javasolható a tájidegen fás növényzet terjedésének vizsgálata, amelyre költséghatékony volta miatt a légifotó-elemzésen alapuló elemzési módszer ajánlható. Ennek segítségével meghatározhatók azok a helyek, ahol az inváziós fásszárúak terjedése leginkább veszélyezteti a jelölő élőhelyet.

3.2.5. Mellékletek

A gazdálkodáshoz és egyéb területhasználathoz köthető kezelési egységek megjelenítése (2014-es állapot).

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Nyírgyulaji Kis-rét (HUHN20125) különlegestermészetmegőrzési területbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

Ezen túl a terület egyes részei az országos ökológiai hálózat, magterület, illetve ökológiai folyosó övezetének részei is egyben (ld. 1.6. fejezet).

A tervezési terület túlnyomó része (96%) magántulajdonban van, az önkormányzati tulajdon aránya 2,9%, az állami tulajdoné 1,1%.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszerek

A jelenleg hatályos Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) alapján a Nyírgyulaji Kis-rét kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Nyírgyulaj közigazgatási területét érintve négy fizikai blokkban (TKPH6-W-11, TW4P6-V-11, TP25M-H-11, T2AKM-J-11) található. A fizikai blokkok területnagyságának megközelítőleg 60 %-a mezőgazdaságilag támogatható területre esik, melyre agrártámogatás igényelhető.

A fizikai blokkban gazdálkodó mezőgazdasági termelők számára az alábbi agrártámogatási források érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (SAPS)

A támogatás mértékéről évente a vidékfejlesztésért felelős miniszter dönt miniszteri rendeletben. A támogatás igénybevételének feltétele, hogy a gazdálkodó maradéktalanul tartsa be az 50/2008.(IV.24.) FVM rendeletben foglaltakat, amely a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti állapot feltételrendszerét tartalmazza.

Agrár-környezetgazdálkodási támogatás (AKG)

Középhosszú távú (5 gazdálkodási év) támogatási rendszer, melynek feltételeit a vidékfejlesztésért felelős miniszter által kiadott miniszteri rendelet szabályozza. Jelenlegi, 2009. és 2014. közötti időszakban a 61/2009. (V.14.) FVM rendelet hatályos. A terület hosszú távú fenntartásához csak részben megfelelőek a horizontális célprogramokban elérhető kiegészítő támogatások. Az elérhető támogatás mértéke az extenzív gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 77 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 40 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg. Ökológiai gyepgazdálkodás célprogramban legeltetéses hasznosítás esetén 85 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg, kaszálásos hasznosítás esetén 48 Euró/ha-nak megfelelő forintösszeg érhető el.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékeként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

Tekintettel arra, hogy a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet alapján földhasználati előírások vannak hatályban a gyepterületekre vonatkozóan, a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz területalapú, kompenzációs támogatás vehető igénybe, melynek értéke 38 EUR/ha évente.

Ehhez hasonlóan, a Natura 2000 irányelveket érvényre juttató jogszabályok végrehajtásával érintett, az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészet területén felmerülő költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, mely az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően évente 40-230 EUR/ha lehet.

Önkéntesen vállalt előírások nyomán igényelhető mező- és erdőgazdálkodási támogatások

Az agrár-környezetgazdálkodási célprogramok közül az ország egész területén (a támogatható területeken) igénybe vehető *horizontális* szántóföldi, gyepgazdálkodási és ültetvény célprogramok érhetők el.

Az erdőterületekre vonatkozóan az erdő-környezetvédelmi célprogramok kifizetései vehetők igénybe.

Nem termelő mezőgazdasági beruházások

Támogatás vehető igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, ez által növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez.

Az agrártámogatások és Natura 2000 kompenzációs támogatások igénybe vételére vonatkozó információk

Rendelkezésre álló információk alapján a területen az agrártámogatások igénybevétele a nagyobb földterülettel rendelkező, a gazdálkodásban ténylegesen érintett tulajdonosok részéről általában jellemző, ami a Natura 2000 gyepterületek kompenzációs támogatására is igaz.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Kifejezetten Natura 2000 területekre jelenleg a Natura 2000 gyepterületekre vonatkozóan létezik kompenzációs kifizetés. Látható azonban, hogy jelenleg nincsen hatályban szántó művelési ágú, valamint egyéb természetvédelmi szempontból fontos élőhelyre (láprét, vizes élőhelyek stb.) kidolgozott földhasználati előírás, illetve ez alapján kompenzációs kifizetés. Ebből adódóan ezekre a területekre csupán az egyéb földhasználati korlátozások (nitrát területekre, védett területekre vonatkozó) vannak érvényben, speciális faj és élőhelyvédelmi intézkedések nincsenek.

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó jelenlegi földhasználati előírások általános értelemben olyan gyephasználatot támogatnak, amely országos léptéket tekintve általában szükségesek a gyepek természetességének megőrzéséhez. Ugyanakkor általánosságukból következően nem képesek kezelni olyan helyi és speciális problémákat, amelyek éppen a jelölő értékek miatt

fontosak (egyes kivételes esetekben akár ellent is mondhatnak a Natura 2000 célkitűzéseknek). A fenntartási terv egyik szerepe éppen azoknak a lokális kezelési feladatoknak a meghatározása, amelyek támogatási rendszerbe való beépítése a Natura 2000 célkitűzések szempontjából szükséges.

A jelenlegi agrártámogatási rendszer további jelentős korrekcióra szoruló hiányossága, hogy nem ösztönzi a természetvédelmi szempontból fontos gazdálkodói beavatkozásokat a nem hasznosított mezőgazdasági területeken. Egyúttal nem is teszi érdekeltté a gazdálkodót abban, hogy azok a nem hasznosított mezőgazdasági területek, amelyek éppen a hasznosítás hiánya miatt őriznek értékes közösségi jelentőségű élőhelytípusokat, fajokat - megfelelő (vagy jobb illetve nagyobb) állapotban és kiterjedésben fennmaradjanak.

A Nyírgyulaji Kis-rét fenntartási tervének tanulságai alapján az agrártámogatási rendszer módosításával, bővítésével, kiegészítésével kapcsolatban a javaslatok két szintre bontva képzelhetők el:

Kötelező szint: A terület jelenlegi állapotának megőrzése érdekében szükséges tevékenységek, amelyeket minden Natura 2000 földhasználóra kötelező érvényűen szükséges érvénybe léptetni. Ez a kötelező földhasználati szabályok kibővítésével, illetve a meglévő szabályok módosításával/összehangolásával, és a hozzájuk kapcsolódó kompenzációs kifizetések megváltoztatásával léptethető életbe. A Nyírgyulaji Kis-rét Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

- A Natura 2000 erdőterületeken egyes intenzíven terjedő tájidegen fajoknak az erdővel szomszédos gyepterületekre való terjedésének megakadályozását szolgáló eszközök (a jelenlegi hatályos - Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló - 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet – módosításával, kiegészítésével)

Önkéntes szint: A terület természeti állapotának javítását szolgáló eszközök, amelyek az egyes területek, kezelési egységek sajátosságainak megfelelően önkéntes vállalás alapján ösztönzik a területhasználót az élőhelyek állapotának javítására, a közösségi jelentőségű fajok populációinak erősítésére. Ezek az eszközök ilyen értelemben átmenetet mutatnak az élőhelyfejlesztési-élőhely-rekonstrukciós támogatások irányába, de nem jelentenek olyan mértékű beavatkozást, ami kifejezetten nagy beruházási igényűek. A Nyírgyulaji Kis-rét Natura 2000 terület vonatkozásában ebbe a körbe illeszthető eszközök a következők:

- A Natura 2000 gyepterületeken a legeléstől kímélt területrészek kialakítását ösztönző eszközök.
- A Natura 2000 gyepterületeken a tájidegen fafajú fasorok, delelő fák, facsoportok őshonos fafajúvá alakítását szolgáló eszközök..
- A Natura 2000 gye- és egyéb fátlan területeken az intenzíven terjedő fásszárúak nagyobb állományainak felszámolását szolgáló eszközök.
- Natura 2000 területeken illegális hulladéklerakók felszámolását és rekultivációját szolgáló eszközök.
- Natura 2000 területeken illegális homokbányák felszámolását és rekultivációját szolgáló eszközök.

- A Natura 2000 területen található erdők szerkezetátalakítását ösztönző eszközök.
- A Natura 2000 területen található szántókon a környezetkímélő növényvédő szerek használatát ösztönző eszközök.
- A Natura 2000 területen található szántókon a műtrágyahasználat csökkentését ösztönző eszközök.
- A Natura 2000 területen található szántók gyeppé, vagy vizes élőhellyé alakítását ösztönző eszközök.
- Gépbeszerzés támogatása speciális kezelést igénylő, időszakosan vizes élőhelyek kaszálásához, szárzúzásához Natura 2000 területen.

A Natura 2000 területek közötti koherencia biztosítása érdekében fontos lenne a természeti területek és az ökológiai hálózatba tartozó területek kedvező állapotának megőrzése a Natura 2000 területeken kívül is.

A támogatási rendszer kialakítása során figyelembe kellene vennie a támogatásra benyújtott terület természetvédelmi értékességét, sajátos ökoszisztéma szolgáltatásait, az ott megtalálható, elkülönülő élőhelyfoltok természetességi értékét és a jó természetességű területeken vagy részterületeken azoknak a fennmaradását segítő gazdálkodást vagy akár a „nem beavatkozást” kellene ösztönözni.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területre a természetvédelmi célkitűzések megvalósításával kapcsolatos pályázat nincs folyamatban, sem tervezési fázisban.

3.3.3. Egyéb

A tervezési területre nincs egyéb javaslat.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Kifejtve a 3.4.2. pont alatti táblázatban, összevontan a kommunikáció címzettjeivel.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

<i>Felhasznált kommunikációs eszközök:</i>	<i>A kommunikáció címzettjei:</i>	<i>Időpont, helyszín</i>	<i>Egyéb információ</i>
a) terepbejárás	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014.08.06. Nyírgyulaj	Résztevők száma: 2
b) falufórum	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyonkezelői e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és	2014.08.06. Nyírgyulaj	Résztevők száma: 7

<i>Felhasznált kommunikációs eszközök:</i>	<i>A kommunikáció címzettjei:</i>	<i>Időpont, helyszín</i>	<i>Egyéb információ</i>
	települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság		
d) önkormányzati közzététel	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrésztetek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2014. augusztus, Nyírgyulaj	Kifüggesztés darabszáma: 1
e) honlap	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrésztetek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.11.14 -től folyamatosan	http://www.e-misszio.hu/n2 + facebookon megosztva
f) érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása	e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok	2014. július és augusztus	Kiküldött levelek darabszáma: 64
h) sajtóesemény (sajtótájékoztató, sajtókonferencia)	a) gazdálkodók b) a Natura 2000 területtel érintett földrésztetek tulajdonosai és vagyongazdálkodói e) a Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok o) egyéb indokolt célcsoport: helyi lakosság	2013.12.11. 2014.01.30. 2014.07.30.	10 sajtómegjelenés

A társadalmi egyeztetés szöveges ismertetése:

- Falufórum időpont és helyszín egyeztetés történt Nyírgyulaj Község Önkormányzatával.
- A fenntartási terv letölthetővé vált és a véleményezhetőségről cikk jelent meg a kommunikációt végző szervezet honlapján.
- A fenntartási terv véleményezhetőségéről sajtótájékoztató került megrendezésre, melynek eredményeképpen 10 sajtómegjelenés történt (térsegi televízió, térsegi rádió, országos hetilap, megyei napilap, internetes hírportálok).
- Az érintettek jelentős köre a fenntartási terv társadalmi egyeztetésének folyamatáról, a tervek véleményezhetőségéről, a véleményezés módjairól és határidejéről postai levélben (és amennyiben az elérhetőség rendelkezésre állt, kiegészítő jelleggel e-mailben is) értesítésre került. Az értesítő levelek célcsoportok szerinti egyedi összeállítással kerültek kiküldésre. A társadalmi egyeztetés során a hatóságoknak és egyéb államigazgatási szervezeteknek, valamint kezelőknek és egyéb érintetteknek küldött értesítő levelek tartalmazták a kommunikációt végző E-misszió Egyesület által tárgyidőszakban társadalmi

egyeztetésre bocsátott összes Natura 2000 terület fenntartási terveinek véleményezhetőségére vonatkozó információkat (terület kód, név, érintett települések, véleményezési határidők stb.). A címzettek köre:

- Érintett önkormányzatok (1 levél)
- Natura 2000 támogatást 2011-2014 között igénybe vevő helyben élő gazdálkodók, továbbá a HNPI-től földterületeket bérlő gazdálkodók (5 levél).
- Azon földrészletek helyben élő magán tulajdonosai, amelyek a tervezési területen belül érintettek a jelölő élőhelyeket és fajokat, valamint kiemelt természeti értéket és/vagy konfliktusforrást hordozó, természetvédelmi szempontból legfontosabbnak ítélt területrészekben (20 levél). (A területen tulajdonosként érintett önkormányzatok és a magyar állam vagyonkezelői külön levélben kerültek értesítésre.)
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Törvényességi Felügyeleti Főosztály
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földművelésügyi Igazgatóság
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Földhivatal
- Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal, Örökségvédelmi Osztály

- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda
- Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Tiszántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Észak-magyarországi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- Tiszántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
- Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság
- Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Hajdú-Bihar Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Területi Iroda
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kirendeltség
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Hajdú-Bihar megyei kirendeltség
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kirendeltség
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Igazgatóság
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar megyei Igazgatóság
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Igazgatóság
- Vadásztársaságok Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége
- Országos Magyar Vadászkamara Hajdú-Bihar megyei Területi Szervezete
- Hajdú-Bihar megyei Vadgazdálkodók és Vadászok Szövetsége
- Országos Magyar Vadászkamara Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Területi Szervezete
- Vadászok és Vadgazdálkodók Észak-Magyarországi Területi Szövetsége
- Magán Erdőgazdálkodók Országos Szövetsége

- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Területfejlesztési és Költségvetési Főosztály
 - Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Fejlesztési, Tervezési és stratégiai Osztály
 - Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala, Terület és Vidékfejlesztési Osztály
 - Észak-Alföldi Regionális Tanács
 - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Fejlesztési Ügynökség Kht.
 - Észak-magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség (2 levél)
 - Sporthorgász Egyesületek Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szövetsége
 - Hajdú-Bihar Megyei Horgászszervezetek Szövetsége
 - Horgász Egyesületek Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szövetsége
 - Erdészeti szakirányítók (19 levél)
 - Agrárkamarai tanácsadók (128 levél)
 - Falugazdász területi irodák (17 levél)
 - Vadásztársaságok (83 levél)
 - Vízgazdálkodási társulatok (19 levél)
 - Horgász egyesületek (106)
 - Halászati hasznosítók (8 levél)
 - NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt.
- A meghirdetett időpontban és helyszínen megtartásra került a falufórum, melyről emlékeztető és fotódokumentáció készült. A fórumon 7 fő vett részt.
 - A meghirdetett időpontban és helyszínen megtartásra került a terepbejárás, melyről jegyzőkönyv készült. A terepbejáráson 2 fő vett részt.
 - Az érintett önkormányzatok (Nyírgyulaj) 2014 augusztusában kifüggesztette a fenntartási tervet.
 - A beérkezett véleményeket és észrevételeket összefoglaltuk és megküldtük a tervekészítőnek és a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságnak

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A legfontosabb beérkezett észrevételek:

Kommunikáció címzettje	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
Érintett önkormányzat (Nyírgyulaj)	igen (javaslat bekamerázásra, fakivágásról és kaszálásról kérdés)	fórumon megjelentek	nem	A terv módosítását igénylő észrevétel nem történt.
Tulajdonosok, vagyongazdálkodók	igen (illegális hulladékelhelyezés)	fórumon megjelentek	nem	A terv módosítását igénylő észrevétel nem történt.
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Közlekedési Felügyelőség	igen (Növény telepítést a „Közutak tervezése” című ÚT 2-1.201. számú üttügyi műszaki előírásban foglaltaknak megfelelően kell elvégezni. Vasút környezetében történő növénytelepítéskor 206198. (XII.21.) KM rendelet, és a közúti közlekedésről szóló 1988. évi 1. tv. 42/A § (1) bekezdésének betartása.)	levélben	nem	A terv módosítását igénylő észrevétel nem történt.
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal	igen (Szervezetük a másodfokú hatósági feladatokat látja el. Építésügyi általános feladatkörben első fokú hatóságként a járásszékhely szerint települési önkormányzatok jegyzői, illetve járási építésügyi hivatalok járnak el).	levélben	nem	A terv módosítását igénylő észrevétel nem történt.
Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal, Erdészeti Igazgatóság, Erdőfelügyeleti és Hatósági Osztály	igen (A fenntartási tervnek igazodnia kell a 2009. évi XXXVII. törvény 112 § (3) bekezdés 2. pontja alapján kihirdetésre került erdőtervrendeletek, előírásaihoz, valamint az Országos Erdőállomány adatai és előírásaihoz.)	levélben	nem	A terv módosítását igénylő észrevétel nem történt.
Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	igen (Felhívták a tervező figyelmét a kötelező vízgazdálkodási szakfeladatok ellátására. Ismertették a folyamatos fenntartási, karbantartási feladatokat. Javasolták a csatornák funkcióinak – belvízelvezető ill. természetvédelmi célok összehangolása céljából történő – jövőbeli felülvizsgálatát. Az esetleges vízvízsszatartási beavatkozások esetében előzetes hatásvizsgálat igényére hívták fel a figyelmet.)	levélben	igen	Részletes véleményében a javaslatok gyakorlati megvalósításával kapcsolatos valós nehézségeket, a jelenlegi kezelési gyakorlatot, ezek ellentmondásait kifejtette. A terv megalapozó dokumentációjában hivatkozunk ezekre, ugyanakkor a terv által megfogalmazott javaslatokon nem volt indokolt módosítani.
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	igen (Véleményezték a terv megalapozását szolgáló élőhelytérképet, a jelölő élőhelyek	fórumon és terepbejáráson megjelentek, írásban	igen	Véleményüket (jelölő és jelölő státusra javasolt élőhelyek azonosítása élőhelytérkép adatai

Kommunikáció címzettje	Visszajelzett? (tartalom)	Hogyan?	Beépült a tervbe?	Hogyan? Ha nem épült be, miért?
	azonosítását. A jelölő státusra javasolt élőhelyet véleményezték. Javaslatot tettek az inváziós fásszárúakkal borított területek kezelésére)	javasoltak		alapján, invázió fásszárúakkal sújtott területek kezelése) a szakmai tervező a fenntartási tervbe ill. a megalapozó dokumentációba beépítette.

A legfontosabb észrevételek, amelyek alapján a terv módosításra került:

A Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság írásos véleményében szereplő szempontok - amelyek a tervben szereplő javaslatok gyakorlati megvalósításával kapcsolatos valós nehézségeket, a jelenlegi kezelési gyakorlatot, ezek esetleges ellentmondásait fejtették ki – a terv megalapozó dokumentációjában kerültek feltüntetésre.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai véleményezték a terv megalapozását szolgáló élőhelytérképet, javaslatokat tettek a közösségi jelentőségű élőhelyek értelmezésére vonatkozóan , illetve a jelölő státusra javasolható élőhely tekintetében történt a terv végleges változatára vonatkozó konzultáció. Javaslatokat tett az Igazgatóság az inváziós fásszárúakkal sújtott területek kezelésére korábbi sikeres kezelési tapasztalataik alapján, amelyek szintén beépültek a tervbe.